

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY
OF ECONOMICS
AND BUSINESS

ΚΕΔΙΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Οδηγός ανανέωσης προγραμμάτων σπουδών»

Το πρόγραμμα σπουδών

Το πρόγραμμα σπουδών δεν είναι στατικό, αλλά παραμένει ρευστό και δυναμικό, διαρκώς μεταβαλλόμενο.

Με τη μάθηση να ερμηνεύεται και να βιώνεται διαφορετικά από διαφορετικούς συμμετέχοντες γίνεται όλο και πιο σημαντική η διαδικασία αναθεώρησής του σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Αναθεώρηση προγράμματος σπουδών είναι η διαδικασία κριτικής και εμπειριστατωμένης εξέτασης/αξιολόγησης ενός ακαδημαϊκού προγράμματος, με σκοπό τη βελτιστοποίηση της μάθησης, την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων, την προσαρμογή στη στρατηγική και την αποστολή του Ιδρύματος και τη σύνδεση με τις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες μίας δεδομένης περιόδου.

Μερικά εισαγωγικά και ιστορικά για τη διασφάλιση ποιότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

- Σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 98/561/EC της 24.9.1998 «On European cooperation in quality assurance in higher education»
- Ίδρυση της **ENQA** (European Network for Quality Assurance in Higher Education) το 2000 ⇒ Στην αρχή συμμετείχαν ως μέλη μόνο τα Υπουργεία Παιδείας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Έκθεση της Επιτροπής (COM (2004)620final, της 30.09.2004) on the implementation of Council Recommendation 98/561/EC of 24.9.1998 «On European cooperation in quality assurance in higher education»
- Τον Νοέμβριο 2004 η Γενική Συνέλευση της ENQA μετασχημάτισε το Δίκτυο (Network) σε Ένωση (Association): ENQA = European Association for Quality Assurance in Higher Education ⇒ Μέλη πλέον είναι μόνο οι εθνικοί φορείς διασφάλισης ποιότητας και όχι τα Υπουργεία
- Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15.02.2006 «On further European cooperation in quality assurance in higher education»
- Έκθεση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (COM(2014) 29final, 28.01.2014 «On Quality Assurance in Higher Education »

Η διασφάλιση ποιότητας στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

Ανακοινωθέν Μπέργκεν (2005) Οι Ευρωπαίοι Υπουργοί Παιδείας υιοθέτησαν τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα και Οδηγίες για τη Διασφάλιση Ποιότητας (European Standards and Guidelines – ESG), τα οποία αποτελούν το ισχύον σήμερα Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση.

Ανακοινωθέν Βουκουρεστίου (2012) Αποφασίζεται να ενεργοποιηθεί η διαδικασία αναθεώρησης των European Standards and Guidelines που είχαν εγκριθεί στη Σύνοδο του Μπέργκεν το 2005 προκειμένου να βελτιωθεί η σαφήνεια (clarity), η εφαρμοσιμότητα (applicability) και η χρησιμότητα (usefulness) τους, καθώς επίσης και προκειμένου να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής (scope) τους.

Ανακοινωθέν Ερεβάν (2015): Εγκρίνεται η αναθεώρηση των ESG και αποδίδεται έμφαση η σημασία της μάθησης και διδασκαλίας (teaching/learning) και της φοιτητοκεντρικής μάθησης (student-centred learning)

Τα ESGs ως απαιτήσεις της ΑΔΙΠ/ΕΘΑΑΕ

- Πολιτική διασφάλισης ποιότητας
- **Σχεδιασμός, έγκριση των προγραμμάτων σπουδών**
- Φοιτητοκεντρική μάθηση, διδασκαλία και αξιολόγηση
- Εισαγωγή φοιτητών, στάδια φοίτησης, αναγνώριση σπουδών και λήψη πτυχίου
- Διδακτικό προσωπικό
- Μαθησιακοί πόροι και φοιτητική στήριξη
- Διαχείριση πληροφοριών
- Δημόσια πληροφόρηση
- **Συνεχής παρακολούθηση και περιοδική εσωτερική αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών**
- Περιοδική εξωτερική αξιολόγηση των ΠΠΣ

Τι πρέπει να ληφθεί υπόψη!!!

- Η στρατηγική του Ιδρύματος
- Η αποστολή του Τμήματος
- Το προφίλ του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών
- Οι διαθέσιμοι πόροι και υποδομές
- Προηγούμενες έρευνες μελέτες
- Τα επιτεύγματα, τα δυνατά και αδύναμα σημεία, τις ευκαιρίες και προοπτικές
- Τις απόψεις των άμεσα εμπλεκόμενων αλλά και των κοινωνικών εταίρων
- Τις ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας
- Τις εξελίξεις και την πρόοδο στο επιστημονικό πεδίο
- Τον εθνικό και ευρωπαϊκό ακαδημαϊκό χάρτη
- Τις πρακτικές και διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας

Τα κλειδιά της διαδικασίας αναθεώρησης προγραμμάτων σπουδών

- Η φοιτητοκεντρική διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση
- Η στρατηγική του Ιδρύματος
- Η συστηματική εμπλοκή όλων των ενδιαφερόμενων μερών και των κοινωνικών εταίρων.
- Δέσμευση, συστηματοποίηση, συναίνεση, διαβούλευση
- Ανάπτυξη μαθησιακών αποτελεσμάτων που να αναδεικνύουν την αλληλουχία και συνέχεια τους
- Πρακτικές διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης που να ανταποκρίνονται στα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι φάσεις της διαδικασίας αναθεώρησης του προγράμματος σπουδών

- A. Έναρξη διαδικασίας αναθεώρησης:** Η έναρξη της διαδικασίας αναθεώρησης προϋποθέτει **την άριστη και έγκαιρη επικοινωνία όλων των εμπλεκομένων μερών**
- B. Διεξαγωγή αναθεώρησης – Διαβούλευση:** Η διαδικασία αναθεώρησης των προγραμμάτων σπουδών θα πρέπει να αποτελεί **μία εστιασμένη διαδικασία ανάλυσης, προγραμματισμού και προσδιορισμού προτεραιοτήτων**. συλλογή και ανάλυση τέτοιων δεδομένων και πληροφοριών αποτελεί το κλειδί για τη **τεκμηρίωση** της ανάγκης αναθεώρησης των προγραμμάτων σπουδών.

Οι φάσεις της διαδικασίας αναθεώρησης του προγράμματος σπουδών (2)

- Γ. Εφαρμογή αναθεωρημένου προγράμματος: οι προτάσεις και τα πορίσματα που προέκυψαν κατά τη διαδικασία της διαβούλευσης αλλά και της ανάλυσης σχετικών με το πρόγραμμα σπουδών δεδομένων και πληροφοριών μετατρέπονται σε πραγματικές αλλαγές και εν τέλει σε ένα αναθεωρημένο πρόγραμμα σπουδών..
- Δ. Αξιολόγηση: Στη φάση της αξιολόγησης ή της επικύρωσης ελέγχεται η πρόοδος και η βελτίωση που έχουν συντελεστεί με την αναθεώρηση του προγράμματος σπουδών. Ορισμένα ερωτήματα που προτείνεται να τεθούν είναι: α) Πώς τεκμηριώθηκε η αναγκαιότητα αναθεώρησης του προγράμματος σπουδών; β) Ποιοί συμμετείχαν στη διαδικασία αναθεώρησης του προγράμματος σπουδών; γ) Τί είδους αλλαγές προτάθηκαν και ποιες από αυτές εφαρμόστηκαν; δ) Σε τί βαθμό επιτεύχθηκαν οι στόχοι που τέθηκαν στη δεύτερη φάση; ε) Τί πόροι χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη των στόχων αυτών; Οι πόροι χρησιμοποιήθηκαν αποτελεσματικά και αποδοτικά; στ) Ποιά είναι τα δυνατά και αδύναμα σημεία του αναθεωρημένου προγράμματος σπουδών;

Η χαρτογράφηση των προγραμμάτων σπουδών

Τί σημαίνει χαρτογράφηση: η χαρτογράφηση των προγραμμάτων σπουδών αποτελεί μία **διαδικασία διαγραμματικής απεικόνισης** ενός προγράμματος σπουδών, **με απώτερο σκοπό των εντοπισμό των δυνατών και αδύναμων σημείων του και την ενίσχυση της συνολικής συνοχής και της αποτελεσματικότητάς**

Η διαδικασία της χαρτογράφησης οφείλει να απαντήσει σε μία σειρά ερωτήματα. Ειδικότερα, τα ερωτήματα αυτά είναι τα εξής: α) τί διδάσκεται; β) πώς διδάσκεται, γ) πότε διδάσκεται; και δ) ποιο είναι το αποτέλεσμα της μάθησης;